

Ryszard Grygiel

Brześć Kujawski, woj. włocławskie. Stanowisko 4

Informator Archeologiczny : badania 17, 21-22

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

HOLENIAKOWO, gm. Ostelsko
woj. bydgoskie
Stanowisko 1

patrz epoka brązu

BRONNICA - SZANDA CEGIELNIA
woj. toruńskie
Stanowisko 2

Muzeum Regionalne
w Brodnicy

Badania prowadził mgr Marian Murolelak. Finansował WKZ w Toruniu. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe. Osada kultury pucharów lejkowatych, ślady osadnictwa wczesnobronzowego, cmentarzysko lateńskie.

Stanowisko zlokalizowane jest 4 km na południowy zachód od Brodnicy, na wąskiej terasie nadzalewowej u stóp stromo wznoszącej się krawędzi wysoczyzny morenowej, na prawym brzegu Drwęcy. Rzeka w tym miejscu tworzy ostre zakole silnie erodując wyniesioną na ok. 4-5 m krawędź terasy nadzalewowej. Ok. 100 m na południu leży stanowisko 1 /patrz wczesne średniowiecze/.

Badania ratownicze miały na celu przebadanie wykopami o łącznej powierzchni 135 m² najbardziej zagrożonej przez rzekę części stanowiska.

Wyróżniono dwie warstwy: I - wa ornamentalna o grubości 30-35 cm, II - całkowicie warstwowany żwir drobny i średnioziarnisty w który wkompane były jany. W warstwie ornamentalnej stwierdzono obecność ceramiki lateńskiej pochodzącej prawdopodobnie z pobliskiego cmentarzyska.

Odkryto 6 jan - w tym dwie zachowane częściowo, widoczne w profilu skarpy. Jedną z jan można datować na początki epoki brązu /fragmenty ceramiki iwieńskiej/. Pięć pozostałych to obiekty kultury pucharów lejkowatych. Znaleziono w nich liczne fragmenty na ogół bogato zdobionej ceramiki oraz grudki wypalanej gliny. Na uwagę zasługuje fakt występowania w trzech obiektach przepalonych kości ludzkich. Dwa z nich dostarczyły również po połowie miniaturowego toporka glinianego.

Korzystając z wyjątkowo niskiego poziomu wody w Drwęcy przeszukano również jej dno wydobywając dużą ilość dobrze zachowanych fragmentów naczyń pochodzących ze zniszczonej części stanowiska. Ceramika datuje stanowisko na fazę wioleńską.

Materiały znajdują się w Muzeum Regionalnym w Brodnicy.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

BRZEŚĆ KUJAWSKI
woj. wrocławskie
Stanowisko 4

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził dr Byszard Grygiel /autor sprawozdania/ przy udziale studentów archeologii Uniwersytetów w Kolonii i Frankfurcie nad Menem /HFN/. Finansowali: WKZ we Wrocławku, Urząd Miasta i Gminy w Brześciu Kujawskim oraz MAiE w Łodzi. Kontynuacja badań z lat 1954-1955, 1952, 1976-1982. Osady i cmentarzyska wielokulturowe i wielookresowe od późnego paleolitu do średniowiecza.

Kontynuowane badania północnej części stanowiska, wokół odkrytej w roku 1981 chaty trapezowatej nr 56, należącej do grupy brzesko - kujawskiej kultury łódzkiej. Odkryte dalsze obiekty tej kultury, mające z nią ścisły związek funkcjonalny. W grupie 10 obiektów przeważały jany wybielarszowskie gliny, użyte do budowy chaty tzw. glinianki. Zwraca szczególną uwagę glinianka o powierzchni 120 m² i głębokości do 2,5 m. Jej użytkowania wiąże się z fazą odbudowy spalonej chaty. Wewnątrz, a licznych niszech wybielarszowskich, zalegał masowo materiał ceramiczny, krzemiany i kostny, ponadto uikatowy zestaw narzędzi kościanych i rogowych, związanych z wydobywa-

nem gliny oraz ozdoba z zęba zwierzęcego i ostre narzędzia kamienne. Ze znalezisk pochodzących z pozostałych obiektów kultury lendzislakiej; na uwagę zasługują fragment żuźla z wytopu rudy miedzi. Odkryto dwa delikatne groby, nalegające w opisanej, największej gliniance.

Nyjątkowo liczenie w tegorocznych badaniach występowały jemy kultury przeworskiej ze środkowego okresu lateńskiego, zawierające obfity materiał ceramiczny.

Śladowo stwierdzono obecność znalezisk z późnego paleolitu /pojedyncze przedmioty krzemienne pod warstwą humusu i w obiektach kultur późniejszych/ oraz z wczesnej epoki brązu /duży fragment naczyńia kasobowego kultury iwieńskiej, znalezione tuż nad powierzchnią calca/.

Ogółem w tegorocznych badaniach przebadano obszar 625 m².

Materiały z badań przechowywane są w zbiorach M&I&E w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.

OHLEWISKA, gm. Dąbrowa Biskupia ,
woj. bydgoskie
Stanowisko 57

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw
w Poznaniu

Badania prowadził Zespół Badań Kujaw pod kierownictwem doc.dr hab. Aleksandry Cofta-Broniewskiej. Finansował UAM. Pierwszy sezon badań. Osady ludności kultur i pucharów lejkowatych, amfor kulistych, z wczesnego okresu epoki brązu i żużelkowej.

Stanowisko jest położone w połowie łagodnego, południowego stoku doliny zmiędlonego cieku. Eksplorację podjęto w ramach programu badań nad osadnictwem z przełomu epok neolitu i brązu w rejonie Ohlewisk.

Wykopiska objęły obszar 108 m². Stwierdzono znaczny stopień zniszczenia stanowiska /intensywna uprawa i wysiewanie/.

W wyniku wstępnej rekonstrukcji osadnictwa przedzimego wyróżniono ostre fazy zasiedlenia:

1. Osada ludności kultury pucharów lejkowatych.
2. Osada ludności kultury amfor kulistych z III fazy jej rozwoju.
3. Osada ludności z przełomu epok neolitu i brązu. Należy ją zaliczyć do tzw. nurtu epismurwego.
4. Osada ludności kultury żużelkowej z okresu halstackiego. Jest to zasadnicza faza zasiedlenia pradziejowego.

Dalszych badań nie zamierza się prowadzić.

OHLEWISKA, gm. Dąbrowa Biskupia
woj. bydgoskie
Stanowisko 70

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw
w Poznaniu

Badania prowadził Zespół Badań Kujaw pod kierunkiem doc.dr hab. Aleksandry Cofta-Broniewskiej. Finansował UAM. Pierwszy sezon badań. Osada i omentaryzacja ludności kultury pucharów lejkowatych oraz osady ludności kultury iwieńskiej i grupy goszczewskiej.

Obiekt obejmuje krawędź i górną część stoku doliny niewielkiego cieku. Prace na stanowisku podjęto w ramach programu badań nad osadnictwem z przełomu epok neolitu i brązu w rejonie Ohlewisk.

Wykopiska, o charakterze rozpoznawczo-sondażowym przeprowadzone na obszarze 58 m².

Wyróżniono następujące fazy zasiedlenia pradziejowego.